

ÇOCUKLUK DÖNEMİ PSİKOTERAPİ YAKLAŞIMLARI

Sümeyye ULAŞ¹

HAZIRLIK SORULARI

1. Erken çocuk dönemi ruh sağlığı sorunlarının bireyin yaşamına etkisi hakkında neler biliyorsunuz?
2. En yaygın erken çocukluk dönemi duygusal ve davranışsal problemleri nelerdir?
3. Erken çocukluk döneminde çocukların ruh sağlıklarını etkileyen çevresel unsurlar size göre nelerdir?
4. Çeşitli olumsuz yaşam deneyimlerine karşı çocukların psikolojik olarak etkilenme durumları üzerindeki koruyucu faktörler nelerdir?
5. Erken çocukluk dönemi uzman odaklı ve ebeveyn odaklı terapi yaklaşımlarının ayrıştıktıkları noktalar hakkında neler biliyorsunuz?

Yaşam dönemleri ve bu dönemlerdeki yaşam görevleri kümülatif olarak ilerleyen bir süreç

olarak değerlendirilebilir. Herhangi bir dönemde meydana gelebilecek duygusal, davranışsal ve sosyal olumsuz yaşantı ve deneyimler diğer yaşam dönemlerine ilişkin gelişim görevlerinin edinilmesini engelleyebilecek birer risk olarak düşünülmektedir. Bu doğrultuda temel yaşam becerilerinin temellerinin atıldığı çocukluk döneminin biyolojik sağlık yanı sıra ruh sağlığı açısından da olumlu tamamlanması gerekmektedir. Nitekim çocukluk dönemi ruh sağlığının yaşam boyu süren etkileri göz önünde bulundurulduğunda bu dönemde çocuğun yaşamış olduğu problem alanına müdahale bir zorunluluk olarak ele alınabilir. Başka bir ifade ile olumsuz çocukluk çağı deneyimleri, çocukluk dönemi uyum ve davranış problemleri ele alınmadan büyüyen bir çocuğun sonraki yaşam dönemlerine ilişkin yaşam görevlerini yerine getirme noktasında güçlükler yaşaması büyük olasılıktır. Çocukluk dönemi uyum ve davranış sorunlarından ayrılık anksiyetesi, depresyon, alışkanlık ve dışa atım bozuklukları vb. yaygınlık oranları düşünüldü-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Çocuk Gelişimi Pr., sumeyye.ulas@atauni.edu.tr, 0000-0003-3353-7448

KAYNAKLAR

- Adler-Tapia, R. (2012). *Child psychotherapy: Integrating developmental theory into clinical practice*. Springer Publishing Company.
- Akça, R. P. (2022). Filial oyun terapisi. *Oyun Terapisi içinde Teori Teknik ve Kültüre Has Vaka Örnekleri*, (Ed. R. Akay), Efe Akademi Yayınları.
- Axline, M. V. (1981). *Play therapy*. Ballantine Books Inc.
- Bratton, S. C., & Landreth, G. L. (2019). *Child-parent relationship therapy (CPRT) treatment manual: An evidence-based 10-session filial therapy model*. Routledge.
- Cary, C. E., & McMillen, J. C. (2012). The data behind the dissemination: A systematic review of trauma-focused cognitive behavioral therapy for use with children and youth. *Children and youth services review*, 34(4), 748-757.
- Cavett, A. M. (2015). *Cognitive-behavior play therapy. Play-therapy: A comprehensive guide to theory and practice (Creative Arts and Play Therapy)*, 83-103.
- Deblinger, E., Cohen J. A., & Mannarino, A.P. (2012). Introduction. J. A. Cohen, A.P. Mannarino, & E. Deblinger (Eds.). In *Trauma-Focused CBT for Children and Adolescents Treatment Applications* (pp. 1-28). Guilford Publications, Inc.
- Demirer, E. (2021). Çocuk merkezli oyun terapisinin çocuktaki kaygı düzeyine etkisinin incelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 4(1), 91-110.
- Deniz, E. A. (2019). Çocuk merkezli oyun terapisinin otizmli çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisinin incelenmesi (Doktora Tezi) Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Eyberg, S., Chase, R., Fernandez, M., & Nelson, M. (2014). *Dyadic parent-child interaction coding system (DPI-CS): Clinical manual*. PCIT International.
- Fitzgerald, M.M., & Cohen, J. (2012). *Trauma-focused cognitive-behavioral therapy*. P. Goodyear-Brown (Ed.). In *Handbook of Child Sexual Abuse Identification, Assessment, and Treatment* (p.199-228). John Wiley & Sons, Inc.
- Gençer, A. A., & Aksoy, A. B. (2016). Anne çocuk etkileşiminde farklı bir yaklaşım: Theraplay oyun terapisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 8(3), 244-254.
- Halmatov, S. (2019). *Bilişsel davranışçı oyun terapisi teknik ve uygulamalar*. PEGEM Akademi
- Holtzhausen, L., Ross, A., & Perry, R. (2016). Working on trauma-a systematic review of TF-CBT work with child survivors of sexual abuse. *Social Work*, 52(4), 511-524.
- Kottman, T., Ashby, J., Crenshaw, D., & Stewart, A. (2015). *Play therapy: A comprehensive guide to theory and practice*. The Guilford Press.
- McGuire, A., Steele, R.G. & Singh, M.N. Systematic Review on the Application of Trauma-Focused Cognitive Behavioral Therapy (TF-CBT) for Preschool-Aged Children. *Clin Child Fam Psychol Rev* 24, 20–37 (2021). <https://doi.org/10.1007/s10567-020-00334-0>
- McNeil, C. B. & Hembree-Kigin, T. L. (2013). *Parent—child interaction therapy*. Springer Science & Business Media.
- Özkaya, B. T. (2015). Ebeveyn-çocuk ilişkisi üzerine odaklanan bir oyun terapisi yaklaşımı: Filial terapi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 7(2), 208-220.
- Teber, M. (2015). Çocuk merkezli oyun terapisinin çocuklarda görülen davranış sorunlarının çözümüne etkisi (Yüksek Lisans Tezi) Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep Türkiye.
- Türe, E. & Barut, Y. (2020). Türkiye’de yapılan oyun terapisi çalışmalarının incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 4(8), 127-138.
- Ulaş, S., Seçer, İ., & İsmail, A. Y. (2023). Parent-Child Interaction Therapy. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 15(4), 644-651.
- Vetter, J. A. (2018). Parent-child interaction therapy for autism spectrum and attentiondeficit/hyperactivity disorders: A review of the literature. *Child & Family Behavior Therapy*, 40(3), 204-232. <https://doi.org/10.1080/07317107.2018.1487740>
- Yanıt, E. (2019). Selektif mutizm vakasının yönlendirilmemiş oyun terapisi teknikleri ile sağaltımı (Olgu sunumu). *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, 2(3), 68-76.